Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum

Factsheet 2026-3

Recidive onder ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen

Een analyse van recidive na vrijlating tussen 2012 en 2022

Auteurs: S. Verweij en S. E. Boschman

Samenvatting

In deze factsheet wordt gerapporteerd over de geregistreerde recidive — nieuwe strafzaken naar aanleiding van een misdrijf — van volwassenen en jeugdigen die tussen 2012 en 2022 zijn uitgestroomd uit detentie.

- Van de volwassenen die in 2022 uitstromen uit detentie, recidiveert 45% binnen twee jaar. Dit aandeel is sinds 2012 weinig veranderd.
- Het aandeel jeugdigen dat na uitstroom uit detentie opnieuw een strafzaak heeft, steeg van 56% in 2012 tot 62% in 2015 en is daarna weer gedaald. Van de personen die in 2022 uitstromen uit jeugddetentie recidiveert 53% binnen twee jaar.
- Recidiverende ex-gedetineerde volwassenen uitgestroomd in 2022, hebben gemiddeld 2,14 nieuwe strafzaken per jaar. Dit aantal is licht gestegen over de tijd; recidiverende ex-gedetineerde volwassenen die uitstroomden in 2012 hadden gemiddeld 1,92 nieuwe strafzaken per jaar.
- Recidiverende jeugdigen die uitstromen uit detentie in 2022, hebben 1,52 nieuwe strafzaken per jaar in vrijheid. Het aantal strafzaken per recidiverende jeugdige schommelt wat over de tijd en was vooral hoog onder jeugdigen die in 2015 uitstroomden uit detentie.

Veranderingen in recidive kunnen samenhangen met werkelijke gedragsverandering, verschuivingen in de samenstelling van de onderzochte populatie en/of externe factoren in de strafrechtsketen (bijv. ophelderingspercentage, aangiftebereidheid). Daarom worden in de factsheet ook ontwikkelingen beschreven in omvang en samenstelling van de populaties en andere externe factoren die recidivetrends kunnen beïnvloeden.

Introductie

In deze factsheet wordt gerapporteerd over de recidive van volwassenen en jeugdigen die respectievelijk in een penitentiaire inrichting (PI) of justitiële jeugdinrichting (JJI) verbleven.[1] Hun verblijf in detentie had uiteenlopende redenen: voorlopige hechtenis, een vrijheidsstraf of strafrechtelijke maatregel, een onbetaalde boete of niet uitgevoerde werkstraf die omgezet werd, of schending van voorwaarden van een voorwaardelijke sanctie waarna tenuitvoerlegging volgde. Naast recidive beschrijven we (veranderingen in) de populatiesamenstelling over de tijd omdat dit mogelijk van invloed is op de recidivetrends. Het huidige onderzoek betreft een tweejaarlijkse herhaalmeting.

Methode

De personen in dit onderzoek zijn in de periode 2012 tot en met 2022 uit een PI of JJI vrijgekomen. Tot en met twee jaar na het einde van detentie werd gekeken naar *geregistreerde recidive* (zie box 1). Er is hiervoor data gebruikt over strafzaken die zijn geregistreerd tot juli 2025. Er wordt gerapporteerd over het percentage personen dat recidiveert en het aantal nieuwe strafzaken van recidiverende personen (frequentie). Voor het meten van recidive wordt gebruikt gemaakt van de WODC-methodiek (Blom et al., 2025). In bijlage 1 wordt ingegaan op de toepassing van deze methodiek in dit specifieke onderzoek.

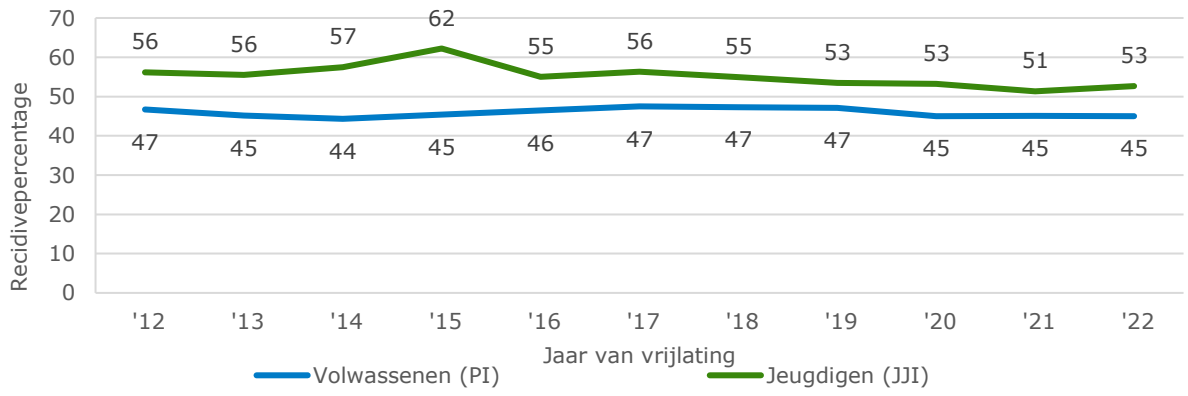
Box 1 Geregistreerde recidive

In deze factsheet wordt geregistreerde recidive gerapporteerd: nieuwe strafzaken naar aanleiding van een of meerdere misdrijven die zijn afgedaan met een straf of andere afdoening van de rechter of het Openbaar Ministerie (OM). Delicten die niet worden ontdekt, waarbij geen verdachte wordt gevonden of die niet door de politie aan het OM worden doorgezonden, blijven buiten beeld. Dit komt doordat de gegevensbron, de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD), uitsluitend strafzaken bevat die bij het OM zijn geregistreerd. Bovendien worden nieuwe strafzaken alleen als recidive geteld zodra de rechter of het OM een straf of andere afdoening oplegt die schuld uitdrukt; nieuwe strafzaken die eindigen zonder schuldigverklaring (zoals een technisch sepot of vrijspraak) tellen niet mee. Lopende strafzaken waarin nog geen uitspraak is gedaan, worden (voorlopig) meegeteld als recidive omdat bekend is dat het merendeel van de strafzaken eindigt met een schuldigverklaring (Vink & Diephuis, 2025).

Ontwikkelingen in recidive

Het percentage ex-gedetineerde volwassenen dat binnen twee jaar recidiveert, staat weergegeven in figuur 1 (blauwe lijn).

Figuur 1 Percentage ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen dat binnen twee jaar recidiveert

[1] Er zijn ook factsheets over de recidive van 1) schuldig verklaarde volwassenen en jeugdigen en 2) ex-werkgestrafte en ex-ondertoezichtgestelde volwassenen.

Te zien is dat het tweejarig recidivepercentage over de onderzochte periode nagenoeg gelijk blijft. Het tweejarige recidivepercentage van volwassenen die in 2012 uit een PI zijn vrijgekomen lag op 47%, en dat van personen die in 2022 uit een PI zijn vrijgekomen op 45%. Het percentage jeugdigen dat binnen twee jaar recidiveert na uitstroom uit een JJI is in de figuur aangegeven met de groene lijn. In de meest recente uitstroomjaren (2019 tot en met 2022) ligt het recidivepercentage onder jeugdige ex-gedetineerde vrij stabiel op ongeveer 53%. Ten opzichte van personen die zijn uitgestroomd in 2015 is er echter sprake van een daling; personen die uitstroomden vanaf 2016 hadden een lager tweejaarlijks recidivepercentage dan personen die uitstroomden in 2015. De stijging van het tweejarig recidivepercentage van 56% onder jeugdigen uitgestroomd in 2012 naar 62% onder jeugdigen uitgestroomd in 2015 is eerder onderzocht (zie Boschman et al., 2022). Die stijging bleek deels samen te hangen met een verzwaring in de samenstelling van de populatie ex-gedetineerde jeugdigen, maar dit verklaarde de toename in recidive slechts ten dele. Andere oorzaken voor de stijging zijn in dat onderzoek niet vastgesteld.

Het recidivepercentage van jeugdigen die vrijkomen uit een JJI is hoger dan het recidivepercentage van volwassenen die vrijkomen uit een PI. Dit wil niet zeggen dat PI's effectiever zijn in het voorkomen van recidive dan JJI's. Jeugdigen hebben in het algemeen een hoger risico op het plegen van delicten dan volwassenen (DeLisi, 2014). Een vergelijking tussen recidivepercentages van ex-gedetineerde volwassenen en bijvoorbeeld ex-werkgestrafte volwassenen (zie Verweij, 2026) zegt evenmin wat over de effectiviteit van die sancties. Die populaties verschillen namelijk sterk in samenstelling (achtergrondkenmerken), en die kenmerken beïnvloeden de hoogte van de recidive.

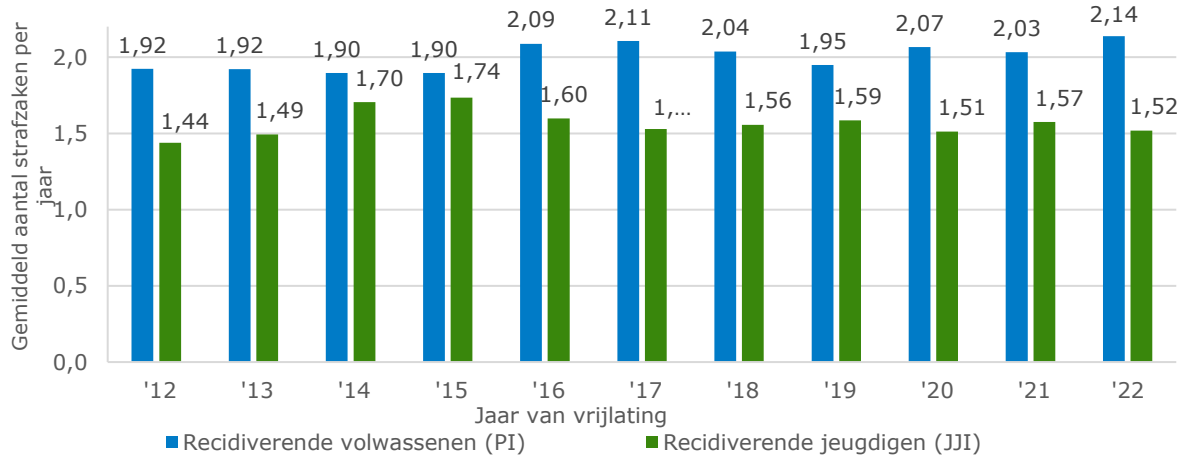
Naast het percentage personen dat heeft gerecidiveerd, is er ook gekeken naar het gemiddelde aantal strafzaken van recidiverende personen (de recidivefrequentie; zie box 2).

Box 2 Recidivefrequentie

De recidivefrequentie geeft het gemiddeld aantal strafzaken per jaar weer. In de twee jaar na het verlaten van detentie wordt per recidiverend persoon het totale aantal strafzaken geteld. Dit totaal wordt omgerekend naar een gemiddelde per jaar, waarbij periodes waarin iemand in detentie zit niet worden meegerekend.[2]

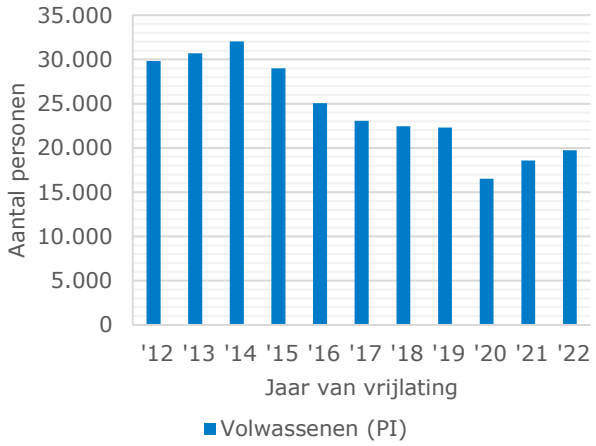
In figuur 2 wordt de recidivefrequentie van recidiverende ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen weergegeven. De recidivefrequentie van ex-gedetineerde volwassen is licht gestegen over de onderzochte periode.

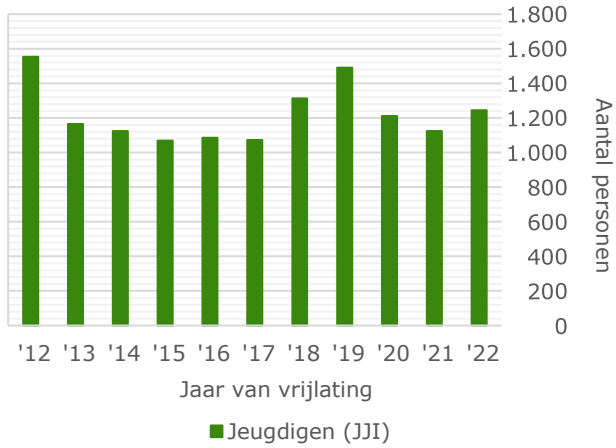
Figuur 2 Gemiddeld aantal nieuwe strafzaken per jaar van recidiverende ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen

[2] Zie Blom et al (2025) voor een uitgebreide uitleg inclusief voorbeeld van hoe bij het berekenen van de recidivefrequentie rekening wordt gehouden met verblijf in detentie.

Figuur 3 Aantal personen dat uitstroomt uit een PI of een JJI

Recidiverende ex-gedetineerde volwassenen uitgestroomd in 2012 hadden gemiddeld 1,92 nieuwe strafzaken per jaar. Onder personen uitgestroomd in 2022 lag dat aantal iets hoger op 2,14 nieuwe strafzaken per jaar.

Onder jeugdigen die in 2012 vrijkwamen uit een JJI was de recidivefrequentie 1,44; wat betekent dat jeugdigen die recidiveerden gemiddeld 1,44 nieuwe strafzaken per jaar hadden. De frequentie was relatief hoog onder recidiverende jeugdige die vrijkwamen in 2014 en 2015 (1,70/1,74). Sinds 2016 ligt de recidivefrequentie gemiddeld op ongeveer 1,55 nieuwe strafzaken per jaar.

In eerdere recidivestudies van het WODC (Berghuis, 2023; Verweij et al., 2021) werd het gemiddelde aantal nieuwe strafzaken per jaar berekend over een opvolgperiode van vier jaar; in deze factsheet is de opvolgperiode twee jaar. Dit maakt rapportage over recentere uitstroomjaren mogelijk. Omdat de kans op nieuwe strafzaken na verloop van tijd afneemt (Tollenaar, 2025), valt het gemiddelde aantal strafzaken per jaar berekend over een opvolgperiode van twee jaar hoger uit dan over een opvolgperiode van vier jaar. De hoogte van de recidivefrequentie in deze factsheet is daarom niet een-op-een vergelijkbaar met die uit eerdere publicaties.

Context: omvang en samenstelling onderzochte groepen

Ontwikkelingen in de samenstelling van de onderzochte populatie kunnen invloed hebben op de recidivetrend. Hieronder worden fluctuaties in de omvang en achtergrondkenmerken van de onderzochte groepen beschreven. Vervolgens wordt ingegaan op de verwachte impact die veranderingen in de groepssamenstelling hebben op de recidive over de tijd.

Omvang

Het aantal volwassenen dat vrijkomt uit een PI is over de tijd afgenomen: in 2012 verlieten nog circa 30.000 volwassenen een PI; in 2022 was dat aantal teruggelopen tot bijna 20.000 (zie figuur 3, grafiek links).[3] Opvallend is dat de daling in uitstroom die zich in de periode 2014-2020 voordeed *niet* gepaard ging met een vermindering van het aantal opgelegde vrijheidsstraffen (Vink & Diephuis, 2024). De afname in het aantal ex-gedetineerde volwassenen tot 2020 hangt vooral samen met het minder vaak toepassen van voorlopige hechtenis (DJI, 2018) en het minder vaak detineren van personen die een financiële sanctie niet hebben betaald (Verweij et al., 2021). In 2020 en 2021 daalde het aantal opgelegde vrijheidsstraffen wél, zeer waarschijnlijk door de COVID-19-pandemie: minder zittingscapaciteit bij rechtbanken, en daardoor meer OM-afdoeningen en dus minder opgelegde vrijheidsstraffen (OM, 2021; Vink & Diephuis, 2025). Dit zien we ook terug in het aantal volwassenen dat vrijkomt in de periode

[3] Per jaar wordt per persoon alleen de eerste uitstroom meegenomen.

2020-2022. De gemiddelde duur van detentie nam (daardoor) bovendien in die periode toe; er waren minder volwassenen die vrijkwamen na een zeer kort verblijf in detentie. Dit heeft een (tijdelijke) dempende werking gehad op het aantal personen dat uitstroomt.

Het aantal jeugdigen dat uit een JJI vrijkomt daalt tot 2013 (zie ook: Weijters et al., 2019), en blijft daarna enkele jaren stabiel rond circa 1.100 jeugdigen (zie figuur 3, grafiek rechts). De aanvankelijke daling tot 2013 hangt waarschijnlijk samen met een afname van de jeugdcriminaliteit; de geregistreerde jeugdcriminaliteit neemt vanaf 2007 sterk af (Van der Laan et al., 2024). Opvallend is dat de uitstroom uit een JJI in 2013–2018 redelijk stabiel blijft, terwijl de geregistreerde jeugdcriminaliteit in diezelfde jaren verder afneemt.

In de jaren 2018–2019 is een tijdelijke piek in de uitstroom zichtbaar. Deze piek wordt niet weerspiegeld in het aantal schuldig verklaarde jeugdigen; dat aantal bleef dalen (Tollenaar, 2026). Wel kan de piek mogelijk worden verklaard door een stijging in het aantal opgelegde vrijheidsstraffen aan jeugdigen (Vink en Diephuis, 2025). Schuldig verklaarde jeugdigen kregen dus vaker een vrijheidsstraf opgelegd, wat mogelijk samenhangt met een toename van het aantal jeugdigen dat betrokken is bij ernstige geweldsdelicten (Van der Laan et al., 2024).

In de periode 2020–2021 ligt de uitstroom weer lager. Dit hangt samen met de instroom in detentie; in deze periode zijn minder jeugdigen gedetineerd zonder dat ze eerst in voorlopige hechtenis verbleven (Vink & Diephuis, 2025). Vermoedelijk zijn er tijdens de COVID-19-pandemie bij lichte delicten vaker alternatieve straffen opgelegd. Alhoewel er prioriteit werd gegeven aan jeugdstrafzaken, zijn desalniettemin vermoedelijk toch strafzaken uitgesteld waarin geen voorlopige hechtenis was toegepast wegens een gebrek aan zittingscapaciteit (Boone et al., 2022). Dit heeft erin geresulteerd dat tijdelijk minder jeugdigen in detentie kwamen. Omdat (jeugd)detenties vaak kort zijn zien we deze lagere instroom direct terug in een lagere uitstroom.

Achtergrondkenmerken

In bijlage 2 worden de achtergrondkenmerken van ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen gepresenteerd over de tijd (zie tabel B2.1 en B2.2). Deze achtergrondkenmerken zijn overwegend stabiel gebleven. Ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen zijn overwegend man (respectievelijk 92% / 95%), ze verblijven vaak maar kort in detentie (73 % / 73% minder dan 3 maanden). Ook het aantal eerdere delicten (12,3 / 2,7), de leeftijd van de eerste strafzaak (21 / 15), en het regime/de verblijfstitel zijn behoorlijk constant over de tijd.[4] Hieronder volgt een beschrijving van kenmerken die wel gewijzigd zijn over de tijd.

Gemiddelde leeftijd bij vrijlating

De gemiddelde leeftijd bij vrijlating neemt zowel bij volwassenen als bij jeugdigen toe. Vermoedelijk wordt dit bij jeugdigen (en mogelijk ook bij volwassenen) veroorzaakt door de invoering van het adolescentenstrafrecht waardoor personen van 18 tot 23 jaar vaker in een JJI in plaats van een PI terechtkomen (Verweij & Tollenaar, 2020). De toegenomen leeftijd bij uitstroom van ex-gedetineerde volwassenen kan daarnaast mogelijk verklaard worden door vergrijzing van de samenleving (Boschman et al., 2025); het aandeel oudere personen neemt toe en daardoor het aandeel oudere personen dat vrijkomt uit detentie ook.

Type delict

Het type delict waarvoor men in detentie verbleef, lijkt over de tijd ook enigszins te zijn veranderd. Bij de ex-gedetineerde volwassenen is het aandeel verkeersdelicten toegenomen vanaf 2019. Vanaf 2020 gelden hogere straffen voor ernstige verkeersdelicten. Echter, al sinds 2018 worden er vaker vrijheidsstraffen opgelegd naar aanleiding van (ernstige) verkeersdelicten (Vink & Diephuis, 2025). Vanaf 2017 neemt onder de ex-gedetineerde jeugdigen het aandeel personen veroordeeld voor een vermogensdelict over de tijd af, terwijl vanaf 2020 het aandeel voor een geweldsdelict veroordeelde ex-gedetineerde jeugdigen juist iets toeneemt. Dit hangt wellicht samen met de bredere toename in ernstige geweldsveroordelingen onder jeugdigen sinds 2017 (Van der Laan et al., 2024).

[4] De in de tekst genoemde percentages en getallen hebben betrekking op personen die in 2012–2022 detentie verlieten; het betreft gemiddelden over deze uitstroomjaren, zoals gepresenteerd in de tabellen in tabel B2.1 en B2.2 in bijlage 2.

Verblijfsduur
Wat betreft de verblijfsduur zijn er ook enkele opvallende trends. In 2020 en 2021 waren er minder volwassen ex-gedetineerde personen die korter dan twee weken in de PI hebben verbleven. Dit heeft vermoedelijk te maken met de COVID-19-pandemie waarin relatief lichte strafzaken vaker door het OM (dat geen vrijheidsstraffen kan opleggen) werden afgedaan en minder vaak door de rechter (OM, 2021; Vink & Diephuis, 2025). Hierdoor zijn er vermoedelijk minder vaak zeer korte vrijheidsstraffen opgelegd. Echter, ook onder de in 2022 vrijgekomen volwassenen zijn er (relatief) minder personen die korter dan twee weken in de PI verbleven hebben dan in de jaren voor 2020. Mogelijk is de trend om relatief lichte strafzaken af te doen met een andere straf dan een vrijheidsstraf doorgezet. De gemiddelde verblijfsduur onder ex-gedetineerde jeugdigen nam af van 5,1 maanden in 2012 tot 2,5 maanden in 2022. Dit hangt samen met een afname sinds 2015 van het aantal mensen dat uitstroomt na een PIJ-maatregel.[5] Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat er vanaf 2013 veel minder PIJ-maatregelen worden opgelegd (Vink & Diephuis, 2025).

Verwachte invloed veranderingen groepssamenstelling op recidivetrend

Deze verschuivingen in achtergrondkenmerken hebben naar verwachting een licht dempende werking op de recidivetrend: een hogere leeftijd bij uitstroom drukt doorgaans het recidiverisico (Gendreau et al., 1996; Piquero et al., 2015; Yukhnenko et al., 2020) en de recidive na een verkeersdelict ligt doorgaans relatief laag (Tollenaar et al., 2016). Jeugdigen veroordeeld voor een geweldsdelict recidiveren minder dan jeugdigen veroordeeld voor een vermogensdelict (Boschman et al., 2022). Detentieduur lijkt niet (consequent) samen te hangen met het recidiverisico (Boschman et al., 2023); daarom verwachten we hiervan geen invloed op de recidive over de tijd.

Overige ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op de recidivetrend

Naast veranderingen in de samenstelling van de onderzoeksgroep, worden hieronder enkele ontwikkelingen genoemd die mogelijk ook invloed hebben op geregistreerde recidive.

De COVID-19-pandemie
De verschillende maatregelen die golden tijdens de COVID-19-pandemie hadden mogelijk invloed op de hoeveelheid (geregistreerde) criminaliteit (Kruisbergen et al., 2020). Onderzoek suggereert echter dat de invloed van COVID-19 op het totale aantal geregistreerde politie-incidenten en verdachte personen in Nederland beperkt was (Moolenaar & Choenni, 2021). Moolenaar en Choenni (2021) betogen dat er sowieso - los van COVID-19 - sprake is van een dalende trend in het aantal geregistreerde politie-incidenten en verdachte personen. Alleen tijdens de tweede lockdown (oktober 2020 – april 2021) werd er een (klein) effect gevonden op de totale hoeveelheid geregistreerde criminaliteit en verdachte personen. Tollenaar en Van der Laan (2023) vonden wel opvallende tijdelijke dalingen in de geregistreerde jeugdcriminaliteit tijdens de lockdowns in 2020 en 2021. Tegelijkertijd kwamen sommige specifieke soorten delicten soms juist meer voor, zoals openbare orde-delicten tijdens de avondklokrellen in januari 2021. Mogelijk heeft de COVID-19 dus meer invloed gehad op criminaliteit van jeugdigen dan op criminaliteit van volwassenen. Een ander gevolg van COVID-19 was dat dit leidde tot aanzienlijke achterstanden in de strafrechtketen (Boone et al., 2022). Hierdoor werden in 2020 en 2021 minder vrijheidsstraffen opgelegd wat terug te zien is in het aantal personen die detentie verlaten in deze jaren. De achterstanden hebben echter vermoedelijk geen invloed op de geregistreerde recidive omdat deze ondertussen zijn ingelopen én recidive bepaald wordt op basis van de pleegdatum van een delict (bij meerdere delicten in een strafzaak: de vroegste pleegdatum), niet op de afdoeningsdatum van een strafzaak (Blom et al., 2025).

Meldings- en aangiftebereidheid
De mate waarin slachtoffers melding en/of aangifte doen van ondervonden delicten, beïnvloedt de mate waarin delicten bij de politie in beeld komen en daarmee de kans dat een (recidive)delict uiteindelijk als geregistreerde recidive meetelt. De

[5] De PIJ-maatregel staat voor Plaatsing in een inrichting voor Jeugdigen. Het betreft een langdurige vrijheidsbenemende behandelmaatregel voor jeugdigen die zich, onder invloed van een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis van de geestvermogens, schuldig hebben gemaakt aan ernstig strafbaar feiten (Reef et al., 2020).

Veiligheidsmonitor laat zien dat over de periode 2012-2023 de meldings- en aangiftebereidheid van ondervonden traditionele (niet online) delicten is gedaald (Moons, 2025). In 2012 is van 44% van de ondervonden traditionele delicten melding gedaan en van 36% van de ondervonden traditionele delicten is aangifte gedaan. In 2023 lagen deze percentages lager op respectievelijk 33% en 27%. De afgenomen meldings- en aangiftebereidheid heeft vermoedelijk een dempend effect op de (geregistreerde) recidive over de tijd.

Ophelderingspercentage

Een verandering in de mate waarin de politie zaken opheldert, heeft invloed op de geregistreerde recidive; als de politie over de tijd bij meer of minder zaken een verdachte kan aanwijzen, dan verandert dit de kans dat (recidive-)delicten worden opgespoord. Het ophelderingspercentage van alle bij de politie geregistreerde misdrijven is over de periode 2012–2023 niet veel gewijzigd (Kessels, 2025). Dit is een aanwijzing dat de mate waarin de politie zaken opheldert geen grote rol speelt in de ontwikkeling van de (geregistreerde) recidive over de tijd.

Verschuiving naar online delicten

Het aantal door burgers ondervonden traditionele delicten is in de periode 2012-2024 gedaald (CBS, 2026; Moons, 2025), terwijl het aantal ondervonden online delicten in de periode 2014-2019 is toegenomen (Moons, 2025). Deze balans zou ten tijde van de COVID-19-pandemie nog meer richting de online delicten kunnen zijn verschoven, omdat er toen minder gelegenheid was om traditionele delicten te plegen waardoor een deel van de criminaliteit zich mogelijk heeft verplaatst. Omdat van online delicten minder vaak aangifte wordt gedaan en de ophelderingskans kleiner is dan van traditionele delicten (CBS, 2026; Ruiter et al., 2023), wordt hierdoor criminaliteit over de tijd minder volledig geregistreerd. Dit heeft vermoedelijk een dempende werking op de geregistreerde recidive.

Detentieklimaat

Het Nederlandse detentieklimaat voor volwassenen is over de tijd versoberd en de nadruk is meer komen te liggen op incapacitatie dan op resocialisatie (Boschman et al., 2025). Dit zou het risico op recidive van ex-gedetineerde volwassenen over de tijd kunnen vergroten. Tegelijkertijd laat de monitor nazorg zien dat er op re-integratie-indicatoren zoals werk, inkomen, en onderdak over de periode 2013–2019 weinig verandering is (Berghuis et al., 2024; Boschman et al., 2020). Mogelijke effecten van het versoberde detentieklimaat kunnen echter nog wel via andere mechanismen zijn opgetreden (bijvoorbeeld via (mentale) gezondheid of sociale netwerken) waardoor de recidive over de tijd alsnog kon zijn toegenomen. Bewijs hiervoor is op dit moment beperkt en vraagt om nader onderzoek.

Conclusie

Samenvattend, het tweejarige recidivepercentage onder ex-gedetineerde volwassenen is over de tijd vrij stabiel gebleven, terwijl onder degenen die wél recidiveren het aantal strafzaken per jaar (de recidivefrequentie) over de tijd licht is toegenomen. Bij de ex-gedetineerde jeugdigen schommelt zowel het tweejarige recidivepercentage als de recidivefrequentie. Jeugdigen die in 2015 detentie verlieten, hadden een hoger recidivepercentage en een hogere recidivefrequentie dan jeugdigen die in 2012 detentie verlieten. Vanaf uitstroomjaar 2015 daalt het recidivepercentage en dit ligt in 2022 onder het niveau van 2012. De recidivefrequentie neemt na de piek bij personen uitgestroomd in 2015 wel af, maar ligt onder jeugdigen uitgestroomd in 2022 nog altijd iets hoger dan bij jeugdigen uitgestroomd in 2012, met kleine schommelingen tussendoor.

Het duiden van (geregistreerde) recidivetrends bij ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen is complex; een verandering in de cijfers kan voortkomen uit een werkelijke gedragsverandering, een veranderde groepssamenstelling óf uit externe factoren (in de strafrechtsketen) zoals de mate waarin de politie zaken opheldert of de aangiftebereidheid. Wat de groepssamenstelling betreft, laat dit onderzoek zien dat de ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen op *belangrijke* voorspellers van recidive (zoals geslacht, leeftijd eerste strafzaak en het aantal eerdere strafzaken) over de tijd grotendeels stabiel is gebleven. Hierbij geldt één uitzondering: over de tijd is de gemiddelde leeftijd bij uitstroom toegenomen, wat doorgaans samenhangt met een lagere recidive. Op basis van deze

leeftijdstoename maar ook de dalende meldings- en aangiftebereidheid zou een afname van de geregistreerde recidive verwacht kunnen worden. We zien die echter niet terug. Dit duidt erop dat er andere ontwikkelingen zijn die deze neerwaartse druk mogelijk compenseren.

Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat het lastig is om meerdere (alternatieve) verklaringen, waarvan soms ook tegengestelde invloeden verwacht worden, kwantificeerbaar te maken (Wartna et al., 2014). Het is aannemelijk dat deze kwantificeerbaarheid ook in de toekomst een uitdaging blijft.

Toekomstig onderzoek

Gezien het complexe samenspel van factoren is verdiepend vervolgonderzoek belangrijk om recidivetrends in de toekomst beter te kunnen duiden. Om die reden zet het WODC in op brede (methodologische) verdiepingsstudies. In 2025 is hiertoe, in samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid, een onderzoeksprogramma opgezet dat een drietal verdiepende onderzoeken bevat. Ten eerste wordt via internationale literatuur gezocht naar factoren die het duurzaam stoppen met criminaliteit (*desistance)* bevorderen. Dit biedt de mogelijkheid om relevante indicatoren te identificeren die momenteel nog niet in recidiveonderzoek worden meegenomen. Ten tweede wordt een uitbreiding van recidivemetingen op basis van politie-incidenten (verder) verkend (zie ook: Tollenaar et al., 2025). Hiermee hopen we een vollediger en actueler beeld van (het begin van) criminele carrières te krijgen. Ten slotte wordt de justitiële carrière over de gehele levensloop bezien in samenhang met leefdomeinen zoals schulden en huisvesting, om meer zicht te krijgen op belangrijke kantelpunten in iemands leven. Gezamenlijk versterken deze initiatieven zowel de meting als de duiding van recidive.

Ook de monitor nazorg waarin gekeken wordt naar re-integratie-uitkomsten van ex-gedetineerde personen zoals het hebben van een identiteitsbewijs, inkomen, huisvesting en schulden kan hieraan bijdragen. Waar de monitor nazorg zich voorheen uitsluitend richtte op de re-integratie van volwassenen die uitstromen uit een PI, zal dit instrument in de komende jaren worden uitgebreid naar jeugdigen die uitstromen uit een JJI. Met deze uitbreiding biedt de monitor nazorg een vollediger beeld van de re-integratie-uitkomsten van ex-gedetineerde personen, wat in de toekomst gebruikt kan worden om meer duiding te geven aan de gesignaleerde recidivetrends.

Literatuur

Berghuis, M. L. (2023). *Recidive onder ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen*. WODC. Factsheet 2023-3.

Berghuis, M. L., Boschman, S., & Weijters, G. (2024). *Monitor nazorg ex-gedetineerde personen - 7e meting*. WODC. Cahier 2024-13.

Blom, M., Verweij, S., & Tollenaar, N. (2025). *WODC-methodiek recidive meten: 5e herziene versie*. WODC. Memorandum 2025-01.

Boone, M., Dubelaar, M., Van Wingerden, S., Holterman, R., & Pivaty, A. (2022). Hoofdstuk 4 Gevolgen van Covid-19 voor de strafrechtspraak. In M. Ter Voert, E. Bauw, M. Boone, M. Brunning, M. Bruquetas, M. Dubelaar, K. Geertsema, L. Glas, Y. Glasgow, R. Holterman, A. Janssen, A. Pivaty, M. S. Thomas, A. Terlouw, & S. Van Wingerden (Reds.), *Gevolgen van COVID-19 voor de rechtspraak en kwetsbare rechtzoekenden: Een onderzoek naar maatregelen en de positie van rechtzoekenden binnen het straf-, civiele jeugdbeschermings-, en vreemdelingenrecht*. Radboud Universiteit.

Boschman, S., Piersma, T. W., Weijters, G., Tollenaar, N., & Teerlink, M. (2022). *Verschil in recidivetrends onder jeugdigen: Inzicht in ontwikkelingen in recidive onder verschillende groepen jeugdige justitiabelen*. WODC. Cahier 2022-01.

Boschman, S., Teerlink, M., & Weijters, G. (2020). *Monitor nazorg ex-gedetineerden - 6e meting*. WODC. Cahier 2020-19.

Boschman, S., Verweij, S., & Berghuis, M. L. (2025). *Gevolgen van lange detenties: Een literatuurstudie naar de gevolgen van het leefklimaat in detentie voor langgestrafte personen*. WODC. Cahier 2025-09.

Boschman, S., Verweij, S., & Weijters, G. (2023). *Korte vrijheidsstraffen: Een literatuuronderzoek naar het bereiken van strafdoelen met korte vrijheidsstraffen ten opzichte van andere straffen*. WODC. Cahier 2023-07.

CBS. (2026). *Veiligheidsmonitor 2025*. CBS.

DeLisi, M. (2014). Chapter 4 Age–crime curve and criminal career patterns. In J. Morizot &

L. Kazemian (Eds.), *The development of criminal and antisocial behavior: Theory, research and practical applications* (pp. 51–63). Springer.
DJI. (2018). *DJI in getal 2013-2017*. DJI.
Gendreau, P., Little, T., & Goggin, C. (1996). A meta-analysis of the predictors of adult offender recidivism: What works! *Criminology*, *34*(4), 575–608. doi.org/10.1111/j.1745-9125.1996.tb01220.x
Kessels, R. (2025). Misdrijven en opsporing. In D. E. G. Moolenaar (Red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2024: Ontwikkelingen en samenhangen*. WODC. Cahier 2025-8.
Kruisbergen, E., Haas, M., Snijders, J., & Maas, R. (2020). De gelegenheid te baat nemen? Criminaliteit in tijden van corona en sociale onthouding. *Recht der Werkelijkheid*, *41*(3), 31–50.
Moolenaar, D. E. G., & Choenni, S. (2021). *Effect van COVID-19 op de strafrechtketen*. WODC. Memorandum 2021-3.
Moons, E. A. L. M. G. (2025). Criminaliteit en slachtofferschap. In D. E. G. Moolenaar (Red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2024: Ontwikkelingen en samenhangen*. WODC. Cahier 2025-8.
OM. (2021). *Jaarbericht 2020*. Openbaar Ministerie.
Piquero, A. R., Jennings, W. G., Diamond, B., & Reingle, J. M. (2015). A systematic review of age, sex, ethnicity, and race as predictors of violent recidivism. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, *59*(1), 5–26. doi.org/10.1177/0306624X1351473
Reef, J., Jeltes, M., & Van den Brink, Y. N. (2020). *De PIJ-maatregel doorgelicht: Juridische grondslagen, populatiekenmerken, gedragsverandering en recidive*. Universiteit Leiden.
Ruiter, S., Van Leuken, M., Van Ruitenburg, T., Schiks, J., & Leukfeldt, R. (2023). *In- en doorstroom van online criminaliteit in de strafrechtketen*. NSCR.
Tollenaar, N. (2025). *Resterende recidiverisico's na specifieke delicten: Een eerste verkenning voor empirische onderbouwde VOG-terugkijktermijnen*. WODC. Factsheet 2025-03.
Tollenaar, N. (2026). *Recidive onder schuldig verklaarde volwassenen en jeugdigen*. WODC.
Tollenaar, N., Blom, M., & Mensink, K. (2025). *Ontwikkeling WODC-methodiek recidive meten op basis van politie-incidenten*. WODC. Cahier 2025-11.
Tollenaar, N., & Van der Laan, A. M. (2023). *Monitor jeugdcriminaliteit 2023: Ontwikkelingen in jeugdige strafrechtelijke daders en de afdoeningen tot 2022*. WODC. Cahier 2023-14.
Tollenaar, N., Wartna, B. S. J., Van der Heijden, P. G. M., & Bogaerts, S. (2016). StatRec - performance, validation and preservability of a static risk prediction instrument. *Bulletin de Methodologie Sociologique*, *129*, 25–44. doi.org/10.1177/0759106315615504
Van der Laan, A. M., Tollenaar, N., Beijers, J., & Kessels, R. (2024). *Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit 2000-2023*. WODC. Cahier 2024-15.
Verweij, S. (2026). *Recidive onder ex-werkgestrafte en ex-ondertoezichtgestelde volwassenen*. WODC.
Verweij, S., & Tollenaar, N. (2020). *Recidivemeting adolescentenstrafrecht*. WODC. Memorandum 2020-01.
Verweij, S., Tollenaar, N., Teerlink, M., & Weijters, G. (2021). *Recidive onder justitiabelen in Nederland: Verslag over de periode 2008-2020*. WODC. Cahier 2021-21.
Vink, M., & Diephuis, B. J. (2025). Berechting van misdrijven. In D. E. G. Moolenaar (Red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2024: Ontwikkelingen en samenhangen*. WODC. Cahier 2025-8.
Wartna, B. S. J., Tollenaar, N., Verweij, S., Timmermans, M., Witvliet, M., & Homburg, G. H. J. (2014). *Terugval in recidive: Exploratie van de daling in de recidivecijfers van jeugdigen en ex-gedetineerden bestraft in de periode 2002-2010*. WODC. Cahier 2014-16.
Weijters, G., Verweij, S., Tollenaar, N., & Hill, J. (2019). *Recidive onder justitiabelen in Nederland; verslag over de periode 2006-2018*. WODC. Cahier 2019-10.
Yukhnenko, D., Blackwood, N., & Fazel, S. (2020). Risk factors for recidivism in individuals receiving community sentences: a systematic review and meta-analysis. *CNS spectrums*, *25*(2), 252–263. doi.org/10.1017/S1092852919001056

Bijlage 1 Methodiek recidivemeting ex-gedetineerde personen

In het WODC-rapport 'WODC-methodiek recidive meten' wordt uitgebreid toegelicht hoe bij het WODC (geregistreerde) recidive op basis van strafzaken gemeten wordt (Blom et al., 2025). In deze bijlage worden een aantal methodologische kenmerken besproken die specifiek gelden voor de recidivemeting van ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen. Voor de rest wordt de standaard werkwijze zoals toegelicht in de WODC-methodiek gevolgd.

Aanvullende databronnen

Voor de recidivemeting onder ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen wordt, naast de OBJD-data, gebruikgemaakt van data van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Het betreffen gegevens uit de systemen TenUitvoerLegging straffen en maatregelen in Penitentiaire inrichting Gevangeniswezen (TULP-GW) en het jeugd-volgsysteem (JVS). In deze systemen registreert de DJI de periode van insluiting van personen in een penitentiaire inrichting (PI) en justitiële jeugdinrichting (JJI). Van elke persoon die in een PI of JJI verbleef, is de datum van in- en uitstroom geregistreerd. Ook het gedeelte van de detentie dat men doorbracht in een politiecel of in voorlopige hechtenis wordt bijgehouden. De registratiesystemen van de DJI bevatten verder informatie over de parketnummers van de strafzaak waarvoor iemand vastzat, de strafrechtelijke titel van het verblijf in detentie, en het detentieregime.

Selectie onderzoeksgroep

De onderzoeksgroepen ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen bestaan uit personen die in de periode 2012 tot en met 2022 vrij zijn gekomen na een verblijf in een PI of een JJI. Verblijven in verschillende inrichtingen die qua datum direct op elkaar aansluiten worden samengenomen tot één verblijf. Ook detenties die zijn opgelegd naar aanleiding van dezelfde strafzaak of dezelfde combinatie van strafzaken worden samengevoegd. Een persoon kan slechts één keer per uitstroomjaar in de onderzoeksgroep worden opgenomen. Er is voor gekozen om van de personen die meerdere keren vrijkomen in een uitstroomjaar alleen de eerste detentieperiode te selecteren.

De onderzoeksgroepen ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen bestaan overigens niet alleen uit (tot een vrijheidsstraf) veroordeelde personen. Ook personen die in voorlopige hechtenis zaten in een PI of JJI maar die uiteindelijk niet schuldig zijn bevonden, evenals personen die vanwege een tenuitvoerlegging (TUL) in de PI of JJI verbleven – bijvoorbeeld bij het niet betalen van een geldboete, het niet uitvoeren van een werkstraf of het niet naleven van de voorwaarden van een voorwaardelijke straf – zijn in de onderzoeksgroepen meegenomen.

Voor de onderzoeksgroepen ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen gelden de volgende in- en exclusiecriteria:

- De detentieperiode van personen moet zijn afgelopen. Dit betekent dat verblijven zonder uitstroomdatum worden verwijderd, omdat dit in de meeste gevallen betekent dat een persoon nog in detentie verblijft.
- Passanten (personen die na detentie doorstromen naar een inrichting vanwege een tbs-, PIJ- of andere maatregel[6]) en personen in vreemdelingendetentie worden uitgesloten, omdat deze personen niet uitstromen naar de vrije (Nederlandse) maatschappij.
- Een persoon mag nog niet overleden zijn voor of op de datum van uitstroom.

Daarnaast is er nog een aantal andere redenen waarom bepaalde personen niet in de onderzoeksgroepen zijn opgenomen:

- Alleen personen uit de DJI-systemen die in de OBJD kunnen worden teruggevonden, worden meegenomen in het onderzoek.[7] Het is anders niet mogelijk om recidive te berekenen.
- Personen die na het verlaten van een PI of JJI alsnog twee volledige jaren in een PI of JJI verbleven, worden uit de

[6] Bijvoorbeeld maatregelen in het kader van de Wet bijzondere opneming psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ; geldig tot 1 januari 2020), de Wet Zorg en dwang (Wzd) of de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

[7] Van de ex-gedetineerde volwassenen konden 1.201 personen niet worden meegenomen in het onderzoek; omdat één persoon in meerdere cohorten kan voorkomen betreft dit 1.513 uitstromen (0,4% van het totaal). Bij ex-gedetineerde jeugdigen gaat het om 23 personen, overeenkomend met 61 uitstromen (0,5% van het totaal).

onderzoeksgroep verwijderd.[8] Deze personen hebben immers een veel kleinere kans om te recidiveren.
- Bij het bepalen van de recidivefrequentie worden alleen personen meegenomen die minimaal 30 dagen buiten detentie verbleven (zie Blom et al., 2025).[9]

Start recidivemeting

Voor ex-gedetineerde volwassenen en jeugdigen geldt de datum waarop ze vrijkomen uit detentie als startdatum voor de recidivemeting. Delicten gepleegd tijdens (proef)verlof worden dus niet meegeteld, aangezien op dat moment de detentie formeel nog niet is afgelopen.

[8] Dit zijn (nieuwe) detenties naar aanleiding van andere strafzaken dan de detentie waarvoor men in de onderzoeksgroep is opgenomen, of dezelfde detenties maar die eerst in een JJI werden uitgezeten en daarna in een PI (en in uitzonderlijke gevallen andersom). Dit komt 184 keer voor bij ex-gedetineerde volwassenen en 159 keer bij ex-gedetineerde jeugdigen.

[9] Hierdoor worden 1.572 ex-gedetineerde volwassenen en 89 ex-gedetineerde jeugdigen niet meegenomen bij het bepalen van de recidivefrequentie.

Bijlage 2 Achtergrondkenmerken van ex-gedetineerde personen

Tabel B2.1 Achtergrondkenmerken ex-gedetineerde volwassenen per jaar van uitstroom[a]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
N=	29.819	30.697	32.044	28.987	25.071	23.050	22.440	22.318	16.512	18.596	19.755
Sekse											
Man	92%	91%	92%	92%	92%	92%	92%	92%	93%	93%	93%
Vrouw	8%	9%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	7%	7%	7%
Leeftijd bij uitstroom	*m*=34,6	*m*=34,9	*m*=35,5	*m*=35,6	*m*=35,8	*m*=35,8	*m*=36,0	*m*=36,1	*m*=36,1	*m*=36,5	*m*=36,3
Tot 20 jaar	5%	4%	3%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%
20-24 jaar	19%	18%	17%	16%	16%	15%	15%	15%	15%	14%	15%
25-29 jaar	17%	18%	18%	18%	18%	18%	18%	17%	17%	17%	17%
30-39 jaar	26%	26%	27%	28%	29%	29%	30%	31%	31%	31%	32%
40-49 jaar	21%	21%	21%	22%	21%	21%	21%	20%	20%	20%	20%
50 jaar of ouder	12%	12%	14%	14%	14%	14%	14%	14%	15%	16%	15%
Type delict[b]											
Openbare orde[c]	6%	5%	4%	5%	6%	6%	6%	6%	6%	7%	7%
Vermogen zonder geweld	30%	30%	27%	29%	35%	37%	37%	37%	36%	33%	35%
Vermogen met geweld	7%	7%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	8%	7%	6%
Geweld	14%	13%	11%	12%	14%	14%	15%	15%	17%	17%	17%
Zeden	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	2%
Drugs	10%	9%	8%	8%	10%	10%	11%	11%	12%	13%	12%
Verkeer WVW94 (incl. overtredingen)	10%	8%	5%	3%	3%	2%	2%	12%	8%	10%	10%
Overig (incl. overtredingen)	6%	5%	4%	4%	3%	3%	3%	6%	5%	5%	5%
Onbekend[d]	15%	22%	33%	32%	21%	19%	19%	6%	5%	5%	6%

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
N=	29.819	30.697	32.044	28.987	25.071	23.050	22.440	22.318	16.512	18.596	19.755
Strafrechtelijk verleden	*m*=11,9	*m*=11,6	*m*=12,0	*m*=12,2	*m*=12,7	*m*=13,1	*m*=12,8	*m*=12,5	*m*=12,4	*m*=12,5	*m*=11,7
Geen eerdere strafzaken	13%	13%	12%	11%	11%	12%	12%	12%	14%	13%	14%
1-2 eerdere strafzaken	16%	17%	17%	16%	15%	14%	15%	16%	16%	15%	17%
3-4 eerdere strafzaken	13%	13%	13%	13%	12%	12%	12%	12%	11%	12%	12%
5-10 eerdere strafzaken	25%	25%	25%	25%	25%	25%	24%	24%	24%	23%	23%
11-19 eerdere strafzaken	16%	16%	16%	17%	18%	18%	18%	17%	17%	17%	16%
20 of meer eerdere strafzaken	17%	16%	17%	18%	18%	20%	19%	19%	19%	19%	18%
Leeftijd 1e strafzaak	*m*=21,8	*m*=21,9	*m*=22,0	*m*=21,9	*m*=21,8	*m*=21,7	*m*=21,8	*m*=21,9	*m*=22,2	*m*=22,1	*m*=22,5
12-17 jaar	43%	43%	43%	43%	44%	44%	44%	43%	42%	42%	40%
18-24 jaar	30%	29%	29%	28%	28%	28%	28%	29%	28%	29%	30%
25-29 jaar	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	11%
30-39 jaar	11%	11%	11%	11%	11%	11%	11%	12%	12%	12%	13%
40-49 jaar	4%	5%	4%	5%	4%	4%	4%	5%	5%	4%	5%
50 jaar of ouder	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Detentieduur[e]	*m*=3,8	*m*=3,6	*m*=3,3	*m*=3,5	*m*=3,7	*m*=3,9	*m*=3,9	*m*=3,9	*m*=5,5	*m*=4,9	*m*=4,6
Tot 2 weken	37%	39%	44%	43%	40%	38%	36%	36%	27%	31%	32%
2 weken tot 1 maand	16%	16%	16%	17%	17%	18%	18%	18%	16%	16%	18%
1 tot 2 maanden	13%	13%	12%	12%	13%	13%	14%	14%	15%	13%	15%
2 tot 3 maanden	7%	7%	6%	6%	6%	6%	6%	7%	7%	7%	7%
3 tot 6 maanden	12%	11%	9%	9%	10%	10%	11%	11%	13%	12%	11%
6 tot 12 maanden	8%	7%	6%	6%	7%	6%	7%	7%	10%	9%	8%
1 jaar of meer	8%	8%	7%	7%	7%	8%	8%	8%	12%	11%	10%

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
N=	29.819	30.697	32.044	28.987	25.071	23.050	22.440	22.318	16.512	18.596	19.755
Regime bij uitstroom											
Huis van Bewaring	29%	32%	28%	25%	27%	27%	26%	27%	34%	34%	32%
Gevangenis	55%	53%	60%	64%	59%	59%	58%	57%	47%	47%	51%
Zorg setting	6%	6%	5%	5%	7%	8%	8%	8%	10%	10%	10%
Extramuraal: Penitentiair Programma	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	6%	6%	6%
Overige/onbekend	6%	5%	3%	2%	2%	2%	3%	3%	3%	2%	1%

a Bij meer dan één detentie binnen één jaar, is de eerste als uitgangpunt gekozen.

b Dit betreft het zwaarste feit binnen de strafzaak. In een strafzaak kunnen meerdere feiten kunnen voorkomen. Het zwaarste feit is vastgesteld door de hoogste maximale strafdreiging die hoorde bij de artikelcombinaties van de strafbare feiten te bepalen. Hierbij is ook rekening gehouden met strafveranderende omstandigheden, zoals recidive (verhogend) of poging (verminderend). Voor verdere toelichting, zie Blom et al. (2025).

c Vernieling, lichte agressie en openbare-ordedelicten.

d Het aantal personen met een onbekend delict type is in sommige jaren erg hoog. Tot en met uitstroomjaar 2015 betroffen dit voornamelijk personen die in detentie verbleven vanwege het niet betalen van een financiële sanctie. Deze financiële sancties waren niet opgelegd in strafzaken die in de OBJD geregistreerd worden (zie Blom et al., 2025 voor een omschrijving welke strafzaken in het JDS/de OBJD worden geregistreerd), vandaar dat het type delict in die gevallen niet bepaald kon worden. Vanaf 2015 is men terughoudender geworden met omzettingen van financiële sancties in detentie, vandaar dat in latere uitstroomjaren het aandeel personen met een onbekend type delict minder groot is. In die latere jaren wordt een onbekend type delict veelal veroorzaakt doordat er geen parketnummer geregistreerd is bij het verblijf in detentie, wat vermoedelijk registratiefouten zijn.

e De gemiddelde detentieduur is berekend in maanden.

Noot: *N* = aantal personen; *m* =gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%.

Tabel B2.2 Achtergrondkenmerken van ex-gedetineerde jeugdigen per jaar van uitstroom[a]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
N=	1.553	1.165	1.124	1.068	1.086	1.073	1.313	1.490	1.211	1.125	1.244
Sekse											
Man	95%	95%	95%	95%	95%	96%	93%	95%	96%	97%	96%
Vrouw	5%	5%	5%	5%	5%	4%	7%	5%	4%	3%	4%

N=	2012 1.553	2013 1.165	2014 1.124	2015 1.068	2016 1.086	2017 1.073	2018 1.313	2019 1.490	2020 1.211	2021 1.125	2022 1.244
Leeftijd bij uitstroom	*m*=16,8	*m*=16,9	*m*=17,3	*m*=17,7	*m*=17,6	*m*=17,7	*m*=17,9	*m*=17,7	*m*=17,6	*m*=17,8	*m*=18
15 jaar of jonger	20%	17%	17%	12%	13%	12%	12%	14%	14%	13%	11%
16 tot 18 jaar	58%	56%	46%	41%	42%	41%	33%	35%	40%	36%	35%
18 jaar of ouder	22%	27%	37%	48%	45%	47%	56%	51%	45%	51%	54%
Type delict[b]											
Openbare orde[c]	9%	8%	5%	6%	7%	7%	7%	7%	8%	10%	9%
Vermogen zonder geweld	26%	24%	23%	27%	29%	28%	23%	23%	17%	15%	17%
Vermogen met geweld	41%	39%	42%	40%	39%	36%	32%	33%	44%	37%	36%
Geweld	11%	15%	14%	13%	12%	14%	12%	12%	16%	20%	16%
Zeden	3%	3%	3%	4%	3%	4%	4%	2%	2%	3%	3%
Overig (incl. overtredingen)	7%	7%	6%	6%	7%	9%	13%	12%	9%	11%	16%
Onbekend[d]	2%	4%	6%	4%	3%	3%	9%	10%	5%	3%	4%
Strafrechtelijk verleden	*m*=2,4	*m*=2,6	*m*=2,9	*m*=3,3	*m*=2,9	*m*=2,9	*m*=2,9	*m*=2,6	*m*=2,4	*m*=2,4	*m*=2,4
Geen eerdere strafzaken	28%	26%	25%	23%	27%	29%	28%	31%	34%	35%	31%
1-2 eerdere strafzaken	35%	32%	32%	27%	31%	30%	30%	29%	30%	28%	32%
3-4 eerdere strafzaken	20%	21%	18%	20%	18%	16%	18%	19%	18%	18%	18%
5-10 eerdere strafzaken	17%	18%	22%	26%	21%	22%	20%	18%	17%	16%	16%
11 of meer eerdere strafzaken	1%	2%	3%	4%	4%	3%	4%	3%	2%	2%	2%
Leeftijd 1e strafzaak	*m*=14,5	*m*=14,5	*m*=14,7	*m*=14,8	*m*=15	*m*=15,3	*m*=15,4	*m*=15,5	*m*=15,5	*m*=15,7	*m*=15,8
15 jaar of jonger	72%	72%	68%	69%	61%	59%	55%	52%	52%	49%	49%
16 tot 18 jaar	25%	24%	25%	23%	29%	28%	30%	31%	32%	34%	32%
18 jaar of ouder	3%	4%	6%	8%	10%	13%	15%	17%	16%	17%	19%

N=	2012 1.553	2013 1.165	2014 1.124	2015 1.068	2016 1.086	2017 1.073	2018 1.313	2019 1.490	2020 1.211	2021 1.125	2022 1.244
Detentieduur[e]	*m*=5,1	*m*=5,6	*m*=6,3	*m*=7	*m*=4,6	*m*=4	*m*=3,7	*m*=3,1	*m*=3	*m*=3,2	*m*=2,5
Tot 2 weken	30%	32%	27%	28%	30%	28%	30%	31%	27%	28%	33%
2 weken tot 1 maand	14%	12%	13%	12%	11%	14%	18%	16%	13%	14%	16%
1 tot 2 maanden	19%	20%	19%	19%	21%	18%	19%	21%	23%	21%	19%
2 tot 3 maanden	10%	8%	10%	9%	10%	10%	9%	10%	12%	12%	11%
3 tot 6 maanden	12%	13%	12%	14%	15%	17%	13%	14%	15%	15%	12%
6 tot 12 maanden	6%	6%	8%	6%	7%	7%	6%	5%	6%	8%	7%
1 jaar of meer	8%	10%	11%	13%	6%	6%	5%	3%	3%	3%	2%
Uitstroomtitel											
Voorlopige hechtenis	71%	68%	68%	65%	73%	66%	60%	63%	74%	72%	64%
Jeugddetentie	22%	25%	20%	22%	21%	27%	35%	32%	22%	24%	33%
Strafrechtelijke maatregel[e]	6,2%	7,0%	7,8%	11,0%	5,1%	5,7%	5,2%	4,6%	3,8%	3,6%	2,7%
Onbekend	0%	1%	4%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

a Bij meer dan één detentie binnen één jaar, is de eerste als uitgangpunt gekozen.

b Dit betreft het zwaarste feit binnen de strafzaak. In een strafzaak kunnen meerdere feiten kunnen voorkomen. Het zwaarste feit is vastgesteld door de hoogste maximale strafdreiging die hoorde bij de artikelcombinaties van de strafbare feiten te bepalen. Hierbij is ook rekening gehouden met strafveranderende omstandigheden, zoals recidive (verhogend) of poging (verminderend). Voor verdere toelichting, zie Blom et al. (2025).

c Vernieling, lichte agressie en openbare-ordedelicten.

d Het gaat in dit geval om verblijven in een JJI waarbij geen parketnummer geregistreerd staat, wat vermoedelijk registratiefouten zijn. Als er geen parketnummer bekend is dan kan niet in de OBJD opgezocht worden welk type delict de aanleiding vormde voor het verblijf in de JJI.

e De gemiddelde detentieduur is berekend in maanden.

f Hieronder vallen de gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM) en de PIJ-maatregel.

Noot: *N* = aantal personen; *m* =gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%.

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van WODC Repository.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Meer informatie:

www.wodc.nl